

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
voortgang RES Zuid Limburg

DATUM
8 februari 2023
Verz.: 08-02-2023

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
(Weike) Medendorp

TELEFOONNUMMER
043 350 4345

ONZE REFERENTIE
2023.00809

E-MAILADRES
Weike.Medendorp@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

In juni 2021 is in Zuid Limburg de Regionale Energie Structuur (RES) 1.0 vastgesteld. Via deze RIB breng ik u op de hoogte van recente ontwikkelingen.

Het doel van de RES is een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van hernieuwbare energieopwekking, warmte(rest)bronnen en bijbehorende infrastructuur. In een RES-regio werken overheden met maatschappelijke partners, netbeheerders, het bedrijfsleven en waar mogelijk bewoners, regionaal gedragen keuzes uit. Dit doen zij voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag- en energie-infrastructuur (focus op de klimaattafels Gebouwde omgeving en Elektriciteit). In Zuid Limburg werken de Provincie, 16 gemeenten en Waterschap Limburg samen aan de RES, in drie subregio's: Maastricht Heuvelland, Westelijke Mijnstreek, Parkstad. De governance is georganiseerd via een Stuurgroep.

Grootschalige opwek

- Er is een uitvraag gedaan naar het Rijk of de regio deel kan uitmaken van het nieuwe *programma OER* (opwek energie op rijksgronden). Feitelijk betekent dit met name : onderzoek naar de mogelijkheden voor zonne-energie langs snelwegen. Voor de RES 1.0 had het Rijk deze gronden nog niet vrijgegeven hiervoor. Uiteraard betreft het onderzoek, gemeenten besluiten zelf of ze de kansen benutten. (*planning maart 2023 kick off bijeenkomst*)
- De *landschapsverdiepingsvisie, onderdeel grootschalige opwek zonne-energie*, is in eerste fase in concept klaar. In de landschapsverdiepingsvisie wordt aangegeven waar kansen zijn voor opwek van zonne- en windenergie, en waar de kwaliteit van het landschap aangeeft dat dit niet mogelijk is. Vervolgens wordt een ruimtelijk afwegingskader worden opgesteld (ruimtelijke inkleding/aankleding). Provincie is bevoegd gezag (*planning medio 2023 gereed*)

Zon op grote daken

- Twee medewerkers '*Zon-op-grote-daken*' worden op projectbasis ingehuurd door de Stuurgroep RES ZL. Deze gaan een doelgroepgerichte programmatische aanpak aanbieden gericht op ontzorgen, inspireren, begeleiden. (onderzoek naar kansen (waar zijn de grote daken en parkeerplaatsen) hiervoor heeft plaatsgevonden in de RES 1.0)
- De eerste medewerker is gestart en de vacature voor de tweede is gereed. (*planning februari 2023*)

DATUM
8 februari 2023

- De 16 Zuid- Limburgse gemeenten hebben een subsidieverzoek ingediend bij de Provincie, gericht op innovatie en pilotprojecten *zon op grote daken in relatie met de netwerkcongestie (ingediend december 2022)*

Warmtebronnen

In de RES 1.0 zijn conform de afspraken met het Rijk de beschikbare warmtebronnen in de regio opgenomen. In de RES 2.0 moet er vervolgens gezamenlijke besluitvorming over de verdeling van deze bronnen plaatsvinden. In Zuid Limburg is een speciale werkgroep Regionale Structuur Warmte (RSW) onderdeel van de Regionale Energiestrategie Zuid-Limburg (RES ZL) en heeft het afgelopen jaar onderzoeken uitgevoerd rondom de inzet van Chemelot restwarmte. In deze RIB gaan we hier wat uitgebreider op in

Achtergrond

De RSW is een werkgroep van de RES Zuid-Limburg die zich richt op de bovenlokale aspecten van de warmtetransitie. Onderdeel hiervan is het Chemelot-complex, de bovengemeentelijke warmtebron van Zuid-Limburg, die door restwarmtelevering van 90°C geschikt is voor bestaande woningen. De restwarmte van Chemelot is voldoende voor zo'n 70.000 tot 130.000 woningen, ongeveer 25 à 45% van de Zuid-Limburgse woningvoorraad. Over het gebruik van de restwarmte van Chemelot moeten afspraken gemaakt tussen gemeenten. Voor deze soort regionale afspraken voorziet het Rijk de Regionale Structuur Warmte (RSW), als onderdeel van de Regionale Energiestrategie (RES).

In 2022 heeft de RSW drie onderzoeken voor en door de regio laten uitvoeren:

1. Verwachte inzet warmteoplossingen: studie bureau OverMorgen heeft onderzoek gedaan naar de Transitievisie Warmte (TVW) van elk van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Welke voorkeursoplossingen voor warmte per buurt hebben zij hierin benoemd? Welke gemeente wil van welke (rest)warmtebronnen gebruik gaan maken? In hoeverre geeft dit aanleiding tot het maken van regionale afspraken?
2. Beschikbaarheid Collectieve warmte: studie bureau Greenvis heeft onderzocht hoe de beschikbare restwarmte van chemiesite Chemelot op basis van nationale kosten en baten optimaal verdeeld kan worden binnen de regio. In welke gebieden (zgn. 'warmteclusters') ontstaan de grootste baten als daar collectieve warmtelevering zou plaatsvinden?
3. Impact van warmtetransitie op het elektriciteitsnet: netbeheerder Enexis heeft de impact op het elektriciteitsnet doorgerekend op basis van de verwachte inzet van collectieve (rest)warmte. De netbeheerder heeft daarbij een indicatie gegeven van de verwachte kosten voor netverzwaring per scenario.

Resultaat onderzoek

Uit het onderzoek van werkgroep RSW bleek dat de maatschappelijke baten van het inzetten van Chemelot restwarmte in potentie het grootst zijn in (delen van-) de volgende gemeenten:

- Beek;
- Beekdaelen;
- Brunssum;
- Heerlen;
- Kerkrade;
- Landgraaf;

DATUM
8 februari 2023

- Maastricht;
- Meerssen;
- Sittard-Geleen;
- Stein.

Op basis hiervan heeft de stuurgroep RES Zuid-Limburg besloten om;

- Een aparte stuurgroep en werkgroep op te richten voor het Warmtenet Zuid-Limburg (WZL). Bovenstaande gemeenten kunnen samen met de provincie deelnemen aan het WZL.
- Het bestaande JTM-proces (zie toelichting verderop) en het nieuwe WZL-proces samen te voegen om de slaagkans van beide processen te versterken.

Het uiteindelijke doel van de stuurgroep en werkgroep WZL is: *De fysieke aanleg van een regionaal warmtenet in Zuid-Limburg*. Om dit te bereiken is een solide uitvoeringsorganisatie nodig die regionale samenwerking organiseert en rekening houdt met de beoogde publieke rol van de Wet collectieve warmtevoorziening (Wcw).

Procesplan

Voor de realisatie van een WZL-uitvoeringsorganisatie is een procesplan opgesteld waarin onder andere rekening gehouden wordt met het recente besluit van de minister om alleen warmtebedrijven voor een nieuw warmtekavel in aanmerking te laten komen waarbij de infrastructuur in handen is van een of meerdere publieke partijen (meerderheidsaandeel). Een bronstudie, naar het waarborgen van de continuïteit van warmtebronnen, maakt ook deel uit van het procesplan.

- I In Q2 van 2023 ontvangen de WZL-gemeenten van ons een *position paper* met daarin de visie van stakeholders t.a.v. een WZL-uitvoeringsorganisatie en mogelijke samenwerkingsvormen. Op basis hiervan zal de stuurgroep WZL besluiten of er voldoende gezamenlijke basis is om verder te werken naar de oprichting van een (juridische) entiteit waarin de benodigde kennis, kunde en realisatiekracht gebundeld worden om een regionaal warmtenet te realiseren. Vervolgens bepaalt de WZL-stuurgroep hoe het vervolgproces en toekomstige besluitvorming eruit komen te zien en wie daaraan wenst bij te dragen. Over de uitkomst hiervan, het proces en de rol van de raad in toekomstige besluitvorming, zal naar de raden van de WZL-gemeente gecommuniceerd worden.

Impact van warmtetransitie op het elektriciteitsnet: netbeheerder Enexis heeft de impact op het elektriciteitsnet doorgerekend op basis van de verwachte inzet van collectieve (rest)warmte. De netbeheerder heeft daarbij een indicatie gegeven van de verwachte kosten voor netverzwaring per scenario. (*planning: tweede kwartaal 2023 resultaten van deze onderzoeken en het WZL-proces gereed*)

Tot slot een korte toelichting rondom het JTM(Just Transition mission) -proces. JTM is een Europees programma voor een rechtvaardige energietransitie en bestaat uit subsidies en leningen vanuit de European Investment Bank (EIB). De provincie Limburg heeft een opdracht verstrekt om een JTM-aanvraag voor te bereiden van een lening en subsidie, met als doel het realiseren van een warmtenet op basis van Chemelot restwarmte. Dit traject wordt meegenomen binnen de ontwikkelingen rondom een WZL-uitvoeringsorganisatie, om tot een zo voorspoedig mogelijk proces rondom het warmtenet in Zuid-Limburg te komen.

DATUM
8 februari 2023

Zoals uit bovenstaand blijkt nemen niet alle gemeenten in de RES regio Zuid Limburg deel aan dit traject. Er start daarom bovendien een onderzoek: kansen voor groengas (*planning; medio 2023 gereed*)

Communicatie

- In Maastricht is het *Klimaathuis* in eerste fase geopend, met in deze fase opbouw van het Klimaathuis met als doel onafhankelijk advies te geven aan huiseigenaren, gericht op energiebesparing, isolatie en verduurzaming. Besluitvorming over het Klimaathuis heeft plaatsgevonden bij de StructuurvisieWarmte (vastgesteld 2021). Deze eerste “zachte opening” wordt gevolgd door een formele opening waar uw raad volgens afspraak een uitnodiging voor krijgt. Inmiddels is een aanvraag voor subsidie bij de Provincie gehonoreerd met €100.000,- (*planning formele opening eind eerste kwartaal 2023*)
In 2022 en het eerste kwartaal 2023 zijn via de campagne #Missionzeromaastricht goede voorbeelden van particulieren en organisaties op het gebied van energietransitie via onze sociale media gedeeld.
- De heuvelland gemeenten hebben medio 2022 gezamenlijk een project *Energiek Heuvelland* ingediend voor subsidie bij de provincie, en eind 2022 gehonoreerd gekregen. Met dit project wordt het doelgroepenbeleid verder ontwikkeld, met name voor doelgroepen die extra (dus bovenop wat al via Rijk en Provincie wordt uitgerold) begeleiding nodig hebben c.q. waar een verandermoment-kans ligt: VvE's, monumenten, communicatie op verhuismomenten en communicatie/inspiratie algemeen. Deze doelgroepen benadering wordt al toegepast in Maastricht; door dit project komen de werkwijzen en het aanbod naar inwoners dichter bij elkaar en is het in de toekomst wellicht mogelijk om meer gezamenlijk te opereren

Hoogachtend,

John Aarts,
Wethouder Mobiliteit, Stadsbeheer, Duurzaamheid, en Hospitality